

Nr 313.

Av herr **Andersson** i Stockholm, om beredande av semester åt arbetare vid försvarsväsendet.

Semesterfrågan för arbetarna vid försvarsväsendets arbetsplatser har under ett tiotal år varit föremål för behandling. Då Kungl. Maj:t år 1919 förelade riksdagen förslag i ärendet, avsåg detta förslag en längre semester-tid för vissa grupper än den, som genom riksdagen blev bestämd. Såsom exempel, varpå utskottet då grundade sitt förslag, anfördes bestämmelserna i avtal vid telegrafverket. Detta avtal har emellertid ändrats till arbetarnas fördel, och de utgångspunkter, som utskottet hade för sitt förslag, finnas sålunda ej kvar. Försvarsväsendets arbetare gjorde kort tid efter det riksdagen fastställt de nuvarande grunderna för dessa arbetares semester en framställning till Kungl. Maj:t om förbättring av semestervillkoren. Denna framställning föranledde en utredning, vilken verkställdes genom kommunikationsverkens lönekommitté. Denna kommitté avgav, enligt vad jag erfarit, ett förslag om en ökning av semestertiden med två dagar för respektive åldersgrupper. Detta förslag har sedan vilat, ehuru en förbättring av semestervillkoren även av kommittén, som utredde frågan, ansågs vara av behovet.

Utskottet förutsatte vid förra årets riksdag, att om ändring ansågs påkallad, skulle förslag därom komma från Kungl. Maj:t. På grund av detta utskottets uttalande har styrelsen för försvarsverkens civila personals förbund i skrivelse till Konungen gjort framställning om att förslag om förbättring i de för försvarsväsendets arbetare gällande semesterbestämmelserna skola föreläggas 1930 års riksdag. I denna skrivelse anføres följande.

»Försvarsverkens civila personals förbund får härmed till Eders Kungl. Maj:t anföra följande ifråga om semester för de vid försvarsväsendet anställda arbetarna.

De semesterbestämmelser, som år 1919 blevo fastställda för försvarsväsendets arbetare, hava varit av sådan innebörd, att de medfört orättvisor, med vilka arbetarna varit synnerligen missnöjda. Till detta missnöje har givetvis den knappt tillmätta semestertiden varit en väsentligen bidragande orsak. Redan år 1920 deltog vårt förbund i en framställning till Eders Kungl. Maj:t om ändring av ifrågavarande bestämmelser. Denna framställning blev föremål för utredning, vilken, enligt vad vi erfarit, resulterade i ett förslag om vissa mindre förbättringar i semestertiden. Detta förslag har emellertid icke blivit föremål för något beslut i riksdagen.

Vid innevarande års riksdag framfördes frågan om förbättring av semestern genom motion i riksdagens andra kammare. Denna motion blev ej bifallen. Statsutskottet uttryckte i sitt utlåtande över motionen en förväntan, att Eders Kungl. Maj:t skulle framlägga förslag i frågan, då så ansågs erforderligt.

I tidigare av oss i ärendet lämnade skrivelser samt i den nyssnämnda motionen och i den debatt, som fördes vid motionens behandling, ha skäl för ändring av semesterbestämmelserna anförts, och vi skola ej här återupprepa de synpunkter, för vilka det tidigare givits uttryck. Med hänvisning till alla dessa skäl vilja vi härmed hemställa, att Eders Kungl. Maj:t må vidtaga de åtgärder, som kunna vara erforderliga för genomförande av förbättrade semesterbestämmelser för försvarsväsendets arbetare att gälla från och med den 1 juli 1930.

Vi hemställa vidare om meddelande före utgången av innevarande år, huruvida Eders Kungl. Maj:t bifaller denna vår framställning.»

Kungl. Maj:t har emellertid, som angivet är i statsverkspropositionen angående fjärde huvudtiteln, räknat med oförändrat anslag till ifrågasvarande ändamål och ej heller nämnt något om ökat antal semesterdagar.

Då så är fallet, anser jag mig även vid denna riksdag böra föra fram frågan till prövning.

I debatten om den motion angående förbättring av semesterbestämmelserna, som framfördes av mig vid 1929 års riksdag, framhöll en av utskottets ledamöter, att semestertiden bör bestämmas genom avtal. I anledning därav vill jag här anföra några synpunkter. Frågan om vad ett avtal skall innehålla är i största utsträckning beroende av den makt parterna hava möjlighet att utveckla mot varandra vid tiden för avtalets uppgörande. På det speciella område det här gäller har arbetarnas motpart statens icke obetydliga maktresurser till sitt förfogande, även då de vägra att godkänna de mest rimliga anspråk från arbetarnas sida. De direkta frågorna om arbetsvillkoren måste trots detta bliva föremål för avtalsförfarande. Detta kan emellertid ej sägas vara fallet med semesterfrågan, som mera måste betraktas som en social fråga av största betydelse. I denna fråga böra förhållandena ordnas enhetligt och det naturligaste torde då vara, att den myndighet, som beviljar anslag för ändamålet, även lämnar föreskrifter för anslagets användning.

Arbetet med reparation av persedlarna vid truppförbanden är av den art, att det mer än väl motiverar den semestertid, som av riksdagen beslutats för extra ordinarie personal i statens tjänst. Samma är förhållandet med det arbete, som utföres av övriga grupper av arbetare vid försvarsväsendet.

Beträffande verkningarna av de nu gällande semesterbestämmelserna erinrade jag i motionen i samma fråga 1929, hurusom en del arbetare måste hava ända till 24 års anställning för att komma i åtnjutande av den i bestämmelserna föreskrivna längre semestertiden.

Dessa missförhållanden skulle i någon mån minskas, därest riksdagen ändrade nu gällande bestämmelser i överensstämmelse med den sänkning av

åldersgränsen från 40 till 30 år, som skett för linjearbetarna vid telegrafverket, samt genomförde den höjning av antalet semesterdagar, som förordats av kommunikationsverkens lönekommitté. För att den semestertid, som är av behovet påkallad, skulle tillkomma arbetarna, anser jag emellertid, att de böra tilldelas semester efter de grunder, som gälla för extra ordinarie befattningshavare.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört här ovan och i den vid förra årets riksdag i samma fråga väckta motionen får jag härmed föreslå,

att riksdagen må besluta, att arbetare vid försvarsväsendet skola åtnjuta semester efter de grunder, som äro fastställda för extra-ordinarie befattningshavare i statens tjänst, samt för detta ändamål höja det av Kungl. Maj:t i proposition nr 1 angående fjärde huvudtiteln äskade anslaget under punkt 73 med 160,000 kronor till 320,000 kronor och under punkt 128 med 150,000 kronor till 300,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1930.

Edoff Andersson.